

S'obri el debat de l'aigua al País Valencià

Gota a gota

A un mes escàs perquè es faça públic el Pla Hidrològic Nacional les notícies filtrades han obert ferides velles entre comunitats i s'albiren mesos de tenses negociacions.

Laigua és vida. Bé que ho saben els llauradors que contemplen com els seus conreus poden canviar radicalment i fins i tot desaparèixer amb el nou Pla Hidrològic Nacional (PHN). Un vastíssim projecte que mira d'aprofitar al màxim els escassos, però –si jutgem per les declaracions oficials– suficients, recursos hídrics de la península. Al País Valencià, però, no tothom pensa igual. La sequera imminent també afecta el territori valencià, ja que les principals conques que nodreixen els camps provenen de fora de la comunitat. El Pla Hidrològic Nacional serà molt més que un projecte hidrològic, serà un vertader pacte d'estat.

EL XÚQUER

Els problemes al recorregut del riu Xúquer pel País Valencià són molts i variats. Aquest estiu, de moment, els regadius de les valls del Vinalopó corren un greu perill. Aquesta zona, qualificada per la Confederació Hidrogràfica del Xúquer com a saturada, tenia unes expectatives de desenvolupament especials basades en un hipotètic transvasament del Xúquer al Vinalopó que haurà d'esperar fins al 2002. Segons Eladio Aniorte, president de l'Associació de Joves Agricultors, “per al 2002 no hi haurà res a regar”. Les pèrdues al maig es calculaven en 1.400 milions de pessetes. “La situació –va declarar Aniorte– és crítica. Els llauradors fa quatre mesos

que no reguem i la collita es pot llançar a perdre si no hi ha aigua en breu”. La solució a curt termini consisteix en un transvasament d'urgència del Tajo al Segura que assegure la collita d'enguany, tant a l'horta de la Vega Baixa, com al camp. “El problema és vertaderament preocupant però tot són promeses i l'aigua no arriba”, comentava Eladio Aniorte. Per a acabar-ho d'adobar, el president del Govern Autònom de Castella la Manxa, José Bono, feia unes declaracions on afirmava que “transvasar aquest estiu aigua del Tajo al Segura seria il·legal”. Mentre els agricultors esperen.

“El problema de l'aigua no és solament de quantitat sinó que també entren en joc les infraestructures, que en el cas del País Valencià són bastant velles” –comentava a EL TEMPS José M. Santafé, director del Pla Hidrològic del Xúquer–, “això provoca un desnivellament entre els canals i els territoris que rega, que poden haver canviat de conreus”. Aquesta actualització de les infraestructures comporta una quantitat de diners considerable que recaurà sobre els pressupostos del PHN.

Concretament el govern central preveu unes 50.000 hectàrees de nous regadius a Albacete i Conca que haurien de proveir-se amb l'aigua del Xúquer. “Posar en marxa tots els plans, no solament els regadius de la Manxa sinó també els del Vinalopó, és senzillament incompa-

tible. Ara, el riu no és tan sols del País Valencià", comentava Bonafé. En última instància, en aquest moment el Xúquer no té sobrants. Albert Taberner, d'Esquerra Unida del País Valencià, qualificava la concessió com a arbitrària i, a portes del PHN, el seu partit juntament amb altres seccions d'IU de comunitats afectades es reunien a principis d'aquest mes per a discutir les possibles solucions, ja que "possiblement el regadiu de Castella-La Manxa no recaurà en cooperatives sinó en particulars", comentava a aquesta revista Taberner.

Tot apunta, en aquests moments, que els regadius de Castella-La Manxa quedaran supeditats als possibles sobrants del Xúquer i el PHN. Per part de la Conselleria d'Agricultura, Lluís Font de Mora, en declaracions a EL TEMPS, era categòric "no s'han d'ampliar els regadius, exceptuant accions concretes".

L'EBRE

Aragó no vol amollar l'aigua de l'Ebre

per a les desfavorides zones del Nord de Castelló. O per dir-ho millor: Castelló espera aconseguir una millora substancial des seus recursos amb l'excusa perfecta de l'Ebre. Les declaracions a la premsa d'Emilio Eiroa, president de la Comunitat Autònoma d'Aragó, semblen corroborar-ho. En una entrevista apareguda al diari *Mediterráneo* de Castelló el president aragonès afirmava: "Si una vegada regulada l'aigua n'hi ha per a tots, estem disposats que es repartesca. Però exigirem al govern que prioritze les inversions hidrològiques".

Aragó donava com a raó vàlida per a no realitzar el transvasament, que els afluents de l'Ebre transcorrien per les seues terres. En última instància hi ha 9.500 hectòmetres cúbics d'aigua que es vessen a la mar sense profit i que superen els necessaris per a mantenir l'ecosistema del Delta. Els llauradors de la Federació Provincial d'Agricultors de Castelló afirmaren en nota de premsa que "el riu Bergantes, que naix a la nostra província, discorre per la mateixa i

aflueix les seues aigües a l'Ebre. D'ací l'argument inqüestionable i antic de reivindicar el dret de 360 Hm d'aigua del riu Ebre que és el que aporta la nostra conca". Tant Vicent Albero, secretari d'estat per a la política d'Aigües i Medi Ambient, com per a Salvador Martínez Císcar, director general d'Obres Públiques de la Generalitat valenciana o al mateix president, Joan Lerma, les aigües de l'Ebre són bàsiques per al País Valencià. Caldrà també aturar la sobreexplotació de la zona entre el Millars i el Palància.

¿AIGUA PER A TOTS?

El Pla Hidrològic Nacional sembla la panacea, la solució a tots els problemes de la península. Els projectes més ambiciosos que afecten el País Valencià preveuen dues possibilitats per a l'abastiment definitiu dels territoris. Una seria la realització d'un canal que aportara aigua directament des del Cantàbric, el pantà de Reinoso, fins al Tajo i el Segura. Caldrà construir la part de canal entre Santander i Buendía, ja que el transvasament d'Alarcón a Talave (Tajo-Xúquer-Segura) és construït, tot i que no s'utilitza per la manca de cabal d'enguany.

Una altra possibilitat prevista seria la construcció d'un canal, projectat i demanat repetidament, entre Xerta i Càlig que enllaçaria després amb la zona saturada i amb problemes de salinització dels pous de la Vall d'Uixó, Sagunt i Moncofa per a connectar amb la gran presa de Tous, la "darrera gran obra projectada", segons paraules de José M. Bonafé. Des d'aquí hi hauria la possibilitat de finalitzar el transvasament Xúquer i Vinalopó-Segura. Amb això, tots els problemes d'aigua quedarien teòricament solucionats.

Els llauradors desconfien. Entre altres coses la puja de l'aigua serà inevitable i la posada al dia de les xarxes terciàries serà cara i no sempre podrà anar a càrrec de l'administració. Per una altra banda és evident que els conreus tradicionals seran revisats amb vista a una nova concepció de l'agricultura i del regadiu. Ningú no vo ampliar-los, començant pel conseller Font de Mora. Però l'esperança del regadiu, que cada vegada és menys rendible, continua dempeus a les terres de la Manxa.

La solució serà, inevitablement, a finals de juliol.

Xavier Mínguez

